

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/552/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

282/2013. (X. 9.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a panaszos¹ 2012. július 7-én előterjesztett **panaszát** a 2013. október 9-én Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos elektronikus úton terjesztette elő panaszát a Testületnél, abban a következőket adta elő.

2012. június 29-én Budapest (...) kerületében, az alsó rakparton a panaszos békésen haladt a járdán barátaival a Belváros irányába. Ennek során 23 óra 17 perckor arra lettek figyelmesek, hogy a Belváros felől két rendőrségi gépkocsi közeledik, amelyek röviddel ezután a közlekedés szabályait figyelmen kívül hagyva megfordultak, majd nagy sebességgel elhajtottak a Belváros irányába. Megjegyzi a panaszos, hogy a (...) forgalmi rendszámú mikrobusz az úton csak tolatgatással tudott megfordulni.

A panaszos társaival 23 óra 25 perckor érkezett meg a (...) híd pesti hídfőjéhez. A híd alatti a (...) forgalmi rendszámú BRFK-s mikrobuszból, valamint az (...) és az (...) forgalmi rendszámú, rendőrségi jelzéssel ellátott személygépkocsikból kiszállva kb. 30 rendőr állta körbe őket, és az intézkedés tényének, okának, céljának közlése nélkül a panaszost és társait irataik átadására szólították fel. Az igazolványokat az egyik rendőr gyűjtötte össze, aki a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

jelenlévőkkel – így a panaszossal – nem közölte a nevét és az azonosító számát, csak elsétált a begyűjtött okmányokkal.

A panaszos kifogásolja, hogy a rendőrök egyikén sem volt láthatóan elhelyezve tépőzáras azonosító szám, a fém jelvényeken lévő kisméretű számok pedig a megvilágítási körülmények miatt nem voltak olvashatók. Társai közül ráadásul többen eredménytelenül érdeklődtek a rendőrök nevei, rendfokozata iránt.

Az iratok összegyűjtését követően a rendőrök átkutatták a jelenlévők – köztük a panaszos – ruházatát és táskáját. Ezzel összefüggésben a panaszos sérelmezi, hogy táskája tartalmát megalázó módon a koszos aszfaltra volt kénytelen kipakolni. Megjegyzi, hogy úgy tűnik számára, a magyar rendőrök nem ismerik „az európai jogállamokban szokásos, határőrségnél is alkalmazott asztalszerű alkalmatosságokat”.

Mindezen események után a panaszos megdöbbenve tapasztalta, hogy a rendőrök szétszedik jelenlévők telefonkészülékeit, és felírják azok IMEI számait. Egyik rendőr a panaszost is megszólította, és kérte, hogy vegye ki az akkumulátort a telefonjából, amelyet követően a panaszos közeléből a szétszedett készüléket elvitték.

A panaszos úgy véli, hogy teljesen szükségtelenül rögzítette a rendőrség az összes jelenlévő telefonjának IMEI számát. Ha ugyanis egy bizonyos típusú telefont loptak volna el a közelben, akkor az adott típus ellenőrzése kellően indokolt lett volna, a konkrét esetben azonban típustól függetlenül minden készüléket ellenőriztek, amire nem szolgáltak magyarázattal.

A fent leírt rendőri intézkedések 2012. június 30-án 0 óra 4 perccig tartottak, azok során a panaszos személyes adatait és telefonjának IMEI számát a rendőrség ismeretlen okból és céllal rögzítette. A panaszos úgy véli, a helyszínen készletező adatgyűjtés folyt.

A fentiek alapján a panaszos kéri a rendőrség eljárásának vizsgálatát, amely megítélése szerint személyes szabadsághoz, szabad mozgáshoz, tisztességes eljáráshoz és személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogait sértő, a jogbiztonságot veszélyeztető volt.

Utal rá a panaszos, hogy a történéseket több, rendőri egyenruhát viselő, és az alapján a BRFK és K. R. állományaiba tartozó rendőr videokamerával rögzítette. A panaszos kéri a Testületet, hogy gondoskodjon a felvételek beszerzéséről, továbbá gondoskodjon arról, hogy azokat a panaszos is kézhez kaphassa.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a K. R. től és a Budapesti Rendőr-főkapitányságtól (továbbiakban: BRFK).

1) A K. R. parancsnoka 2012. augusztus 22-én kelt levelében arról tájékoztatta a Testületet, hogy a K. R. bevetési csoportja 2012. június 29-én 23 óra 20 perckor a BRFK állományaiba tartozó M. T. r. főhadnagy utasítására megjelent a Budapest, V. kerület M. híd pesti hídfőjénél, ahol a BRFK alegységei folytattak intézkedést. A BRFK helyszíni parancsnokának

utasítása alapján a K. R. beosztottjai csak az igazoltatások biztosításában vettek részt, nem kezdeményeztek intézkedést. A helyszíni parancsnok kérésére az intézkedésekről a bevetési csoport kézi kamerájával készített felvételeket, melyeket DVD lemezen a K. R. parancsnoka a Testület rendelkezésére bocsátott.

2) A BRFK Hivatala megküldte Sz. T. osztályvezető r. alezredes által a Testület megkeresésére 2012. július 31-én készített, P. I. r. ezredes (...) főosztályvezetőnek szóló jelentését.

A jelentés utal arra, hogy ugyanezen intézkedés kapcsán egy másik panaszosnak (S. F.) a BRFK Központi Panaszirodáján előterjesztett panaszát már kivizsgálták. A Testület itt megjegyzi, hogy jelen panasz vizsgálata során S. F. panaszos ügyében megküldött rendőrségi iratanyagot is felhasználta, különös tekintettel arra, hogy az e pontban ismertetett jelentés számos utalást tartalmaz ezen iratokra. Ennek alapján – a könnyebb érthetőség érdekében – a Testület jelen irat ismertetése során idézi a BRFK (...) által 2012. július 13-án, valamint a 2012. július 17-én készített parancsnoki kivizsgálásban, illetve jelentésben foglaltakat is.

A jelentés rögzíti, hogy a szóban forgó rendőri intézkedésben H. Zs. r főhadnagy vezetésével a BRFK részéről 9 fő beosztotti állomány vett részt, azzal, hogy az intézkedés alá vont személyek számára tekintettel segítséget nyújtott a K. R. egyik egysége is, 14 fővel.

Az intézkedés előzménye az volt, hogy 2012. június 25-től 2012. július 1-ig a „EuroGames 2012. Budapest” nevű rendezvénysorozat folyt, melynek hajókirándulását – bűnügyi információk szerint – egy szélsőséges csoport kívánta megzavarni. E csoport felkutatása volt a feladata a H. Zs. r. főhadnagy által vezetett egységnek, és e csoporthoz tartozott a panaszos is. E körben utal a rendőrség egy internetes fájlmegosztóra feltöltött videóra, amelyen a panaszos is szerepel. A csoport tagjait a Budapest Rendőr-főkapitánya által elrendelt fokozott ellenőrzés (száma a jelentésben megjelölve), valamint a rendelkezésre álló bűnügyi információk alapján vonták intézkedés alá a rendőrök, aminek jogalapja a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 13. § (1) bekezdése, a 29. § (1) bekezdés a) pontja és a 30. § (1) bekezdése volt. A rendőrök a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 5. § (1) bekezdése és 25. § (1) bekezdése szerint szakszerűen intézkedtek. A panaszosok adatait a Szolgálati Szabályzat 25. § (2) bekezdés alapján rögzítették annak érdekében, hogy amennyiben a későbbiekben jogsértéseket követnek el, beazonosíthatóak legyenek.

A jelentésben foglaltak szerint az intézkedés megkezdésekor közölték az intézkedés alá vont személyekkel, hogy fokozott ellenőrzés keretében kerül sor igazoltatásukra, valamint ruházatuk átvizsgálására, amit megelőzött az is, hogy H. Zs. r. fhdgy. közölte az Rtv. 20. § (2) bekezdése által megkövetelt információkat.

A jelentésben foglaltak szerint az intézkedés alá vont személyek ruházatának és csomagjainak átvizsgálását az intézkedéstaktikai képzések során oktatott technikák alkalmazásával hajtották végre. Az intézkedés alá vont személyt felszólították, hogy a ruházatában, zsebeiben, csomagjaiban lévő eszközöket, tárgyakat vegye elő és mutassa be, ezt követően a kellő biztosítás mellett az intézkedés alá vont személy teljes ruházatát és csomagját átvizsgálták. A jelentés rögzíti továbbá azt is, hogy az intézkedő rendőröknek nem felróható az, hogy a rendőrségnél nincs rendszeresítve „asztalszerű alkalmatosság”.

A jelentés szerint az Rtv. 29. § (6) bekezdése és 30. §. (3) bekezdése alapján vizsgálták át a csoport résztvevőinek ruházatát és csomagját, ennek célja az esetleges szabálysértés, vagy bűncselekmény elkövetéséhez szükséges eszközök felkutatása volt. Ennek keretein belül került sor az intézkedés alá vontaknál, így a panaszosnál „feltalált mobiltelefon IMEI számának adminisztrálására és körözésben történő ellenőrzésére.” A jelentés tartalma szerint az intézkedés alá vont személyekre vonatkozóan a KIR, illetve SIS rendszerben nem találtak adatot.

A jelentés utal arra is, hogy az intézkedés alá vont személyek és egyéb adatok KIR és SIS rendszerben történő ellenőrzését a (...) tagállomás állománya hajtotta végre, a körözési rendszerben nem volt találat. Amennyiben akár személy, akár tárgy, jelen esetben mobiltelefon szerepelt volna valamelyik körözési rendszerben, az egyéb személyes szabadságot korlátozó intézkedést vont volna maga után. Tekintettel arra, hogy ilyen nem volt, az intézkedésért felelős H. Zs. R. fhdgy. a Szolgálati Szabályzat 5. § (6) bekezdésében meghatározott tájékoztatás megtételét követően a rendőri intézkedést befejezte.

A jelentést készítő rendőr itt utal arra is, hogy az elmúlt évek során a Testülethez és a rendőrséghez benyújtott panaszok tartalma és a kivizsgálások eredménye alapján az eligazító parancsnokok fokozott figyelmet fordítanak a személyes adatok védelmére. Ennek során felhívják az állomány figyelmét arra, hogy a lekérdezések vizsgálata során a körözésben ellenőrzött adatok mások számára ne legyenek hozzáférhetőek.

Fentiek alapján a jelentésben foglaltak szerint a panaszossal szemben lefolytatott intézkedés törvényes és szükséges volt, annak végrehajtása jogszerű és szakszerű volt, az arányosság követelményeinek mindvégig megfelelt.

A rendőrök öltözetével, illetőleg az azonosító szám láthatóságával kapcsolatban a jelentés azt rögzíti továbbá, hogy az intézkedést megelőzően az útba indítás és az eligazítás során az egyenruhás állomány öltözetét ellenőrizték, az megfelelt az Rtv., valamint a 71/2011 (XII.31.) BM rendelet vonatkozó rendelkezéseinek. Az időjárásra tekintettel az állomány zubbonyt nem viselt, a szolgálati azonosító jelvények kivétel nélkül a bevetési póló bal mellrészén e célra elhelyezett zsebtakarón voltak elhelyezve. A jelentésben foglaltak szerint maga a panaszos is ezen tényt erősíti meg azzal, hogy panaszában leírja, hogy a fém jelvényeken lévő számokat a fényviszonyok miatt nem tudta leolvasni. A jelentés hivatkozik továbbá a fent említett BM rendelet 55. §- ára, amelynek alapján a bevetési póló nem tartozik azon egyenruházati termékek közé, amelyeken kötelező jelleggel el kell helyezni a hímzett azonosítót.

A jelentésben foglaltak szerint az intézkedés során az állomány felsőruházataként bevetési pólót határoztak meg, amelyen minden esetben van szolgálati azonosító jelvény, ennek megfelelően a rendőrök öltözete szabályszerű volt az intézkedés során, amely tényt – a jelentésben foglalt álláspont szerint – alátámasztja egy, a jelentésben hivatkozott fájlmegosztóra feltöltött videó tartalma is.

A jelentés az intézkedés során a rendőrök által tanúsított hangnemmél, magatartással kapcsolatban azt tartalmazza, hogy – szintén a fentebb említett fájlmegosztóra feltöltött videó tanúsága szerint is – a biztosító rendőrök több méterrel távolabb, félkört alkotva állják körbe az intézkedés alá vont személyeket, magatartásuk nyugodt, fenyegető mozdulatot egyáltalán nem tesznek. A jelentés a felvételtől idézi továbbá azt is, hogy a rendőrök kényszerítő eszközei a hordmódnak megfelelően az öveiken voltak elhelyezve. A jelentést készítő rendőr itt külön felhívja a figyelmet arra, hogy a korábban a Testület által elbírált panaszok alapján

eligazítás tárgyát képezi, hogy hasonló esetekben az intézkedő rendőrök kérjék meg az intézkedés alá vont személyt, hogy csak a kért okmányt adják át, a rendőrök csak a jogszabályban leírt feltételeknek megfelelő dokumentumot vegyék át.

A jelentés végezetül szövegszerűen idézi az Rtv. 13. § (1) bekezdését, 15. § (1) bekezdését, 19. § (1) bekezdését, továbbá a 20. § (1) bekezdés a) pontját, valamint (2) és (4) bekezdését, a 29. § (1) bekezdés a) pontját és (6) bekezdését, a 30. § (1) és (3) bekezdését, a 42. § (1) bekezdését, továbbá a Szolgálati Szabályzat 5. § (1) és (6) bekezdését, valamint a 25. § (1) és (2) bekezdését, illetőleg a fent idézett 71/2011. (XII.31.) BM rendelet 54. § (1) és (2) bekezdését, valamint az 55. § (1) bekezdését és a (2) bekezdés a) és b) pontjait.

3) A megkeresett rendőri szerv megküldte továbbá Sz. T. r. alezredes osztályvezető által P. I. r. ezredes részére 2012. július 13-án készített, az intézkedés alá vont csoport egy másik tagja, S. F. panaszának kivizsgálásról készített jelentést (továbbiakban: parancsnoki kivizsgálás).

A Testület e helyen eltekint a parancsnoki kivizsgálás részletes ismertetésétől, mivel annak tartalmát a 2) pontban részletezett jelentés ismertetése során már nagy részben idézte. A parancsnoki kivizsgálás a 2) pontban leírtaknak megfelelően tartalmazza az intézkedés jogalapjával, az igazoltatással és ruházátátvizsgálással, valamint a KIR és SIS rendszerben történő ellenőrzéssel kapcsolatban leírtakat.

4) A BRFK megküldte továbbá az S. F. panaszával kapcsolatban az igazoltatásokat foganatosító egység vezetője, H. Zs. r. főhadnagy által 2012. július 17-én készített és a fenti 2) pontban szintén hivatkozott jelentést.

A jelentésben foglaltak szerint a r. fhdgy. 2012. június 29-én az „(...)”-es hívójú mobilcsoport irányításával látott el szolgálatot a EuroGames 2012 Budapest rendezvénysorozattal kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtása érdekében. A szolgálat ellátása során 23 óra 30 perc körül azt az utasítást kapta a „(...)”, hogy menjen a (...) híd pesti hídfőjéhez, ahol a rendezvénnyel ellentétes érzelmű személyek gyülekeztek. A helyszínen ezen személyeket intézkedés alá vonták, miközben „(...)” utasítására az egységet megerősítették.

A helyszínen az intézkedés alá vont személyektől a személyi igazolványt elkérték, továbbá az „(...)” utasítására, mivel fokozott ellenőrzés volt elrendelve az adott időre, a mobiltelefonok IMEI számának ellenőrzését és rögzítését is elkezdtek. Az egység másik fele a ruházátátvizsgálást, illetve az intézkedés biztosítását hajtotta végre. A K. R. mobilcsoportja is két részre oszlott, az egyik fele az RK lapon rögzített adatok lekérdezését végezte, a másik fele pedig az intézkedés alá vont személyek mozgását kontrollálta.

A jelentést készítő r. fhdgy. nyilatkozott továbbá arról is, hogy az intézkedés befejezésekor az RK lapokat összegyűjtötte és az intézkedés alá vont személyeknek megadta a szükséges felvilágosítást panasztételi jogukról.

Végül a r. főhadnagy megjegyezte, hogy a fokozott ellenőrzésre tekintettel „nem volt életszerűtlen számára”, hogy a mobiltelefonokat is leellenőrizték, és a számukat rögzítsék, „hisz a maradéktalan rendőri intézkedés végrehajtásához ez is hozzátartozik”.

5) A Testületnek – más panaszüggyel kapcsolatos korábbi megküldés alapján – rendelkezésére állt Budapest Rendőr-főkapitányának a 2012. június hó 19. napján kiadott egyedi utasítása, melyben a főkapitány 2012. június 25-től, 2012. július 8-ig, az Rtv. 30. § (1)

és (3) bekezdése alapján fokozott ellenőrzést rendelt el Budapest területére. Az egyedi utasításban foglaltak alapján a központi biztosításba beosztott rendőri állomány a fokozott ellenőrzés keretében figyelemmel kíséri a rendezvényre érkezőket, megakadályozza az esetleges jogsértések kialakulását. Ennek keretében szűrőpróbaszerűen igazoltatásokat, ruházat- és csomagátvizsgálást hajt végre. A központi biztosításba beosztott egyenruhás rendőri állomány az Rtv. 13. § alapján, illetőleg kérésre közreműködik az esetlegesen megbomlott rend helyreállításában, jogsértés esetén pedig végrehajtja a szükséges intézkedéseket.

Az utasítás indokolása szerint a fokozott ellenőrzés elrendelésére egyrészt a 2012. június 27-től 2012. július 1-jéig megrendezett EuroGames rendezvény, másrészt az azt követő LMBT fesztivál miatt került sor. Az egyedi utasítás hivatkozik arra, hogy a korábbi években a másságukat nyíltan felvállaló résztvevőket mind verbális, mind fizikai atrocitások érték, a különféle szélsőséges csoportok a világhálón nyíltan fenyegetik a rendezvényekre érkező személyeket, szervezeteket. A jogellenes cselekmények megelőzése, a közbiztonság fenntartása érdekében ezért tartja indokoltnak az utasítás a fokozott ellenőrzés elrendelését.

6) A BRFK (...) Osztályának vezetője K. M. panaszos ügyében – szintén hivatkozva jelen panasz kivizsgálására is – 2012. július 31-én kelt jelentésében kifejtette, hogy az intézkedés során a rendőrök két fajta lehetőséget kínáltak fel az intézkedés alá vont személyeknek az IMEI számok ellenőrzésére. Az intézkedés alá vont személyek billentyűkód beütésével hívhatták elő IMEI számaikat a készülékekből, illetve a telefon hátlapjának levételét, szükség esetén pedig az akkumulátor kivételét követően a készülékben elhelyezett hitelesítő címkéről le is olvashatták. Az intézkedést végrehajtó alegység parancsnoka arra már nem emlékezett, hogy melyik intézkedés alá vont személy melyik módszert választotta, azonban azt egyértelműen állította, hogy a telefonok szétszedését nem a rendőrök, hanem az intézkedés alá vont személyek végezték.

7) K. M. panaszos ügyében továbbította a rendőrség a mobil csoport egyik r. zászlós rendfokozatú tagja által 2012. augusztus 9-én tett jelentést az intézkedés tapasztalatairól, amely a ruházatátvizsgálással kapcsolatban tartalmaz további információt. A r. zászlós szolgálatának ellátása során 23 óra 20 perc körüli időben egy Eurogames 2012, Budapest rendezvényt megzavarni kívánó csoport felkutatására kapott utasítást. A rendőri egység 23 óra 30 perckor találkozott a panaszossal és társaival a Budapest, (...) rakpart, (...) híd pesti hídfőjénél.

A csoport tagjait a rendőrök az Rtv. 29. § (1) bekezdésének a) pontja alapján igazoltatás alá vonták. Abból a célból, hogy egy esetleges szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésének eszközeit felkutassák, ruházat- és csomagátvizsgálást is végrehajtottak, az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján.

A r. zászlós az utasítás alapján végrehajtott átvizsgálás során higiéniai okokból orvosi gumikesztyűt használt, tekintettel arra, hogy egymást követően több intézkedés alá vont személy ruházatát és csomagját is ellenőrizni kellett. A gumikesztyű használatát az intézkedés alá vont személyek nagy számára való tekintettel az intézkedés alá vont személyek és a r. zászlós egészségügyi védelmét szolgálta.

A jelentésben foglaltak szerint az intézkedés alá vont személyek ruházat- és csomagátvizsgálását az intézkedéstaktikai képzések során elsajátított technikák alkalmazásával hajtották végre. Az intézkedés alá vont személyeket egyenként, az átvizsgálást

megelőzően tájékoztatták az intézkedés tényéről, majd felszólították őket, hogy a ruházatukban, zsebeikben, csomagjaikban lévő eszközöket, tárgyakat vegyék elő és mutassák be. A tényleges ruházátátvizsgálás ezt követően történt meg. Az ellenőrzés során az intézkedés alá vont személyek ruházatát nem bontották meg, senki nem vett le magáról semmit, és az öltözködés mindenkin pontosan úgy maradt, ahogyan azt az intézkedést megelőzően viselte. A r. zászlós az átvizsgálás közben a testhajlatok és különböző ruhadarabok átvizsgálását megelőzően is tájékoztatta az intézkedés alá vont személyeket arról, hogy mely ruhadarab és testhajlat átvizsgálása fog következni. A ruházátátvizsgálás a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően zajlott, azzal szemben az intézkedés helyszínén senki nem élt panasszal. Az intézkedés alá vont személyek ruházatából, illetve csomagjaiból szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésének eszköze nem került elő.

8) A rendőrség a 2012. augusztus 21-én kelt parancsnoki kivizsgálásban válaszolt a Testület által az ügyben érintett másik két panaszos, S. F. és V. K. panaszával kapcsolatban a rendőrséghez intézett megkeresésére, amely az alábbi jelen ügyben felhasználható többletinformációt tartalmazza.

Az intézkedés jogalapját, előzményeit illetően a parancsnoki kivizsgálás a fentiekben részletezett adatokat tartalmazza.

A telefonok IMEI szám rögzítésének jogalapjával, illetve annak körülményeivel kapcsolatban feltett kérdésekre a rendőrség azt a választ adta, hogy arra az Rtv. 29. § (6) bekezdése és 30. § (3) bekezdése alapján, az intézkedések alá vont személyek ruházatának és csomagjának átvizsgálása során került sor, az esetleges szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetése eszközeinek felkutatására irányult. Ennek keretén belül került sor a telefonok IMEI számának adminisztrálására és körözésben történő ellenőrzésére. Az IMEI számok ellenőrzése az esetek egy részében úgy zajlott, hogy az intézkedés alá vont személy a rendőr kérésére kivette az akkumulátort a készülékből. Itt hivatkozik a jelentés arra, hogy azokban az esetekben – így a jelen panaszos esetében is –, amikor az intézkedés alá vont személy nem volt hajlandó a telefon szétszedésére, a nyomógombok segítségével hívták elő a telefon IMEI számát. A parancsnoki kivizsgálás itt is tartalmazza azt, hogy az intézkedő rendőrök a készülékeket nem vették el, azok az intézkedés alá vont személyek birtokából nem kerültek ki, így azok „körözésben történő ellenőrzésére csak az adminisztráció útján kerülhetett sor”.

A parancsnoki kivizsgálás emellett rögzíti azt is, hogy a rendőri intézkedés a megkezdéstől a befejezésig kulturált, tisztelettudó, de határozott hangnemben zajlott le.

Az intézkedés során összesen 14 főt ellenőriztek, az 2012. június 29-én 23 óra 30 perctől 2012. június 30-án 0 óra 5 percig, azaz összesen 35 percig tartott.

9) Megküldte a rendőrség a K. R. állományába tartozó S. É. r. őrmester által készített videofelvételeket. A felvételek, a rajtuk lévő – a rendőrség és a panaszos elmondásával megegyező – dátum és időpont feliratozás szerint, a (...) híd pesti hídfője alatti intézkedést 2012. június 29-én 23 óra 24 perc, és 2012. június 30-án 0 óra 30 másodperc között rögzítik.

A felvételek szinte kizárólag az intézkedés alá vont személyeket és az intézkedés egyes cselekményeit mutatják. Az intézkedés kezdete nem látható, így az akkor elhangzottak sem hallhatók a felvételen. 23 óra 24 percnél láthatóak az intézkedés alá vont csoport tagjai. Az aluljáróban a falnál, átlagos nyári ruhába öltözött fiatalemberek állnak és beszélgetnek, miközben a háttérből hallhatók az igazoltatással kapcsolatos szövegrészletek, a kép és a hang

emiatt több esetben nem beazonosítható. Az aluljáró kijáratánál rendőrségi jelleggel ellátott mikrobusz, a másik oldalon egy sötét színű civil gépkocsi áll. Az intézkedés során hangos szót, ingerült megjegyzéseket nem lehet hallani, az intézkedés alá vontak részéről elhangzik egy-egy megjegyzés, ezek azonban semmiképpen sem sértőek vagy bántóak. A rendőrök hangneme udvarias, több esetben hallható, ahogyan a rendőr a nevét és rendfokozatát közli, illetve az intézkedéssel kapcsolatos panasz előterjesztésnek helyéről (ideértve a Testületet is) és a panasz benyújtásának határidejéről ad tájékoztatást.

A felvételen elsősorban a ruházat- és csomagátvizsgálás, valamint a telefonok ellenőrzésének menete került rögzítésre. 23 óra 32 percnél feltűnik a zöld trikót és hosszú nadrágot viselő panaszos. Az intézkedő rendőr először elvégzi a panaszos ruházatának és csomagjának átvizsgálását, majd annak végeztével arra kéri, hogy szedje szét a telefonját, mert annak IMEI számát rögzíteni kívánják. A rendőr felvilágosítja a panaszost, hogy hogyan kell szétszedni a telefont, végül azonban a rendőr szedi szét a készüléket melynek egy részét elviszi (23 óra 34 perc 25 másodperc) majd visszahozza (23 óra 35 perc 41 másodperc) és felajánlja segítségét az összerakáshoz (amelyet végül szintén a rendőr végez el). A rendőr az intézkedés folyamán nyugodt, udvarias hangnemet tanúsít, közli azt is a panaszossal, hogy „nem lesz baj, nem kell kapkodni”.

Egy fehér dzsekit viselő fiatalemberrel (23 óra 36 perc 53 másodperctől) közli a rendőr, hogy pakoljon mindent a zsebeiből, mert ruházatátvizsgálást fog végezni. A fiatalember a kérésnek eleget tesz, a zsebében lévő szokásos tárgyakat (kulcs, telefon, zsebkendő, igazolvány) a rendőri felszólítás szerint az aszfaltra helyezi. A dzsekit a rendőr külön is átvizsgálja, majd a neki háttal álló fiatalember ruházatát is.

23 óra 46 perc 15 másodperctől látható egy vékony testalkatú, fekete pólót, sötét nadrágot és tornacipőt viselő, félhosszú hajú fiatal hölgy ruházatátvizsgálása és telefonjának ellenőrzése. A táska átvizsgálását követően a fiatal nőnek az intézkedést végző rendőrnő odaszól, hogy telefonját még ne tegye el, mert arra még szükség lesz. Ekkor a hölgy kissé emelt hangon megkérdezi ennek okát, mire egy férfi rendőr veszi át az intézkedést, és közli, hogy fokozott ellenőrzés van érvényben, melynek keretében tárgykörözést hajtanak végre, illetve tájékoztatja arról is, hogy nem a telefonra, csak annak IMEI számára van szükség. A nő felháborodik, megkérdezi, hogy „mi a franc ez”, ilyen még soha nem volt sem vele, sem a többiekkel szembeni igazoltatásoknál. A rendőr azt mondja, hogy most alaposan csinálják a fokozott ellenőrzést, és megkérdezi a panaszost, hogy hallott-e a tárgykörözésről. A nő hangot ad felháborodásának, de eleget tesz a rendőri utasításnak, megpróbálja szétszedni a telefonját, de nem sikerül. Ezután oda akarja adni a rendőrnek, aki közli, hogy ő még annyira sem ért hozzá, végül a hölgy saját maga szedi szét a telefont, amelyet oda akar adni a rendőröknek. Ekkor kis tanácsalanság észlelhető az ott lévő két rendőr között, szemmel láthatóan egyikük sem akar nyúlni a szétszedett telefonért, végül egyikük elviszi (23 óra 49 perc 58 másodperc) valahová, majd 23 óra 50 perc 34 másodpercnél visszaadja. A nő méltatlankodik az eljárás miatt, szemmel láthatóan a telefonelvételnél lett ingerült és ennek hangot is ad („Miért őket vegzálják, miért nem a buzikat”). Végül a rendőr megköszöni az együttműködést, amelyre ő közli, hogy „nem vagyok együttműködő az ÁVO-sokkal”.

Ezt követően hasonló módon kezdődik a mellette álló fehér ruhás hölgy ruházatátvizsgálásának felvétele 23 óra 51 perc 12 másodpercnél. A táskájából ugyanúgy a földre kell pakolnia annak tartalmát, mint a többieknek, majd átvizsgálás után a rendőrök elkérlik az ő telefonjának IMEI számát is. A fehér ruhás hölgy a szó szoros értelmében fogalkörömmel próbálja szétszedni telefonját, végül sikerül, kiveszi az akkumulátort és átadja a

készüléket 23 óra 52 perc 56 másodpercnél. Közben 23 óra 52 perc 46 másodpercnél jól hallhatóan bediktálja a nevét, miközben egy rendőr fehér jegyzetömbbel a kezében áll és rögzíti az adatokat. A készüléket 23 óra 53 perc 30 másodpercnél kapja vissza.

10) BRFK (...) Főosztály r. törzsőrmestere is készített videofelvételeket a történetekről. Első, néhány másodperces felvételén a rendőrök szolgálati gépjárművekkel hajtanak át a (...) hídon, és azt a csoportot keresik, amelynek tagjaként a panaszos sétált a rakparton.

A DVD-n fellelhető másik, 42 perc 20 másodperc hosszúságú felvételen az igazoltatások teljes terjedelmükben láthatóak. A felvétel kezdetén a csoportot rendőrök állítják meg, udvariasan „Jó estét kívánok” -kal köszönnek és valamennyi jelenlévő személyi igazolványát kérik. A rendőrök és az intézkedés alá vont személyek közötti párbeszéd egyes részletei nem hallhatóak beazonosíthatóan az első egy percben, azonban –feltehetően az intézkedés céljaként megjelölve- elhangzik az is, hogy jelenleg fokozott ellenőrzés van érvényben. A videofelvételen jól látható az intézkedő rendőrök öltözete, amelyen könnyen felismerhető a jelvény, rangjelzés és állományjelzés. Az intézkedés befejezésekor a rendőrök az intézkedés alá vont személyeket tájékoztatják a panasztételi lehetőségekről.

A felvételen a panaszos kb. a 12. percben tűnik fel, ekkor ugyanis egy másik, csoporthoz tartozó személy ruházatát és csomagját vizsgálják át, mellette látható azonban a panaszos, amint a 9) pontban részletezett intézkedést foganasztíják vele szemben.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette a panaszos igazoltatásának jogalapját, a szolgálati fellépés módját, a ruházat- és csomagátvizsgálás jogalapját és végrehajtásának módját, a panaszos telefonjának elvételét és adatainak rögzítését, valamint az intézkedő rendőrök ruházata jogszabálynak való megfelelését.

A Testület a panasz eljárás során arra a megállapítása jutott, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében biztosított emberi méltósághoz, a VI. cikk szerinti személyes adatok védelméhez, és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát.

1) A Testület a panaszos beadványa alapján elsőként vizsgálat tárgyává tette a panaszos igazoltatásának jogalapját.

A panaszos társaival 23 óra 25 perckor érkezett meg a (...) híd pesti hídfőjéhez. A híd alatt egy BRFK-s mikrobusból, valamint két rendőrségi jelzéssel ellátott személygépkocsiból kiszállva kb. 30 rendőr állta körbe őket, és az intézkedés tényének, okának, céljának közlése nélkül a panaszost és társait irataik átadására szólították fel.

A rendőrségi iratok közül a jelentés és a parancsnoki kivizsgálás mind az Rtv. 29. § (1) bekezdésének a) pontját, mind az Rtv. 30. § (1) bekezdését megjelöli a panaszos igazoltatásának jogalapjaként. A rendőrség által rendelkezésre bocsátott videofelvételen többször is elhangzik a rendőrök részéről a fokozott ellenőrzésre történő hivatkozás egyrészt az igazoltatás, másrészt a telefonok ellenőrzése kapcsán.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani [a) pont].

Az Rtv. 30. § (1) bekezdése pedig a következőképpen rendelkezik: a rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

A Testület e körben hivatkozik az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésére is, melynek alapján a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Testület a rendelkezésre álló dokumentumok, mindenekelőtt Budapest Rendőr-főkapitányának a II. részben ismertetett egyedi utasítása alapján a panaszos igazoltatását elsősorban az Rtv. 30. §-ának (1) bekezdése alapján vizsgálta.

A Szolgálati Szabályzat 26. §-ának (1) bekezdése az Rtv. fent idézett, fokozott ellenőrzésre vonatkozó szakaszát kifejtve kimondja, hogy a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése pedig azt is rögzíti, hogy a fokozott ellenőrzés végrehajtását

- a) az ország egész területén vagy több megye illetékességi területén az országos rendőrfőkapitány, a bűnügyi főigazgató, a rendészeti főigazgató,
- b) illetékességi területén a rendőrfőkapitány, a bűnügyi igazgató, a rendészeti igazgató, a Budapesti Rendőr-főkapitányság illetékességi területén a bűnügyi vagy a rendészeti helyettes, a rendőrkapitány vagy az ügyeletvezető, a határrendészeti kirendeltség vezetője, továbbá
- c) a hatáskörük szerint ellátott speciális feladatok végrehajtása során a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság igazgatója, a K. R. parancsnoka vagy a Terrorelhárítási Központ főigazgatója rendelheti el.

A jogszabályi háttér – ahogyan arra a Testület korábbi állásfoglalásaiban már számos alkalommal utalt – meglehetősen tág teret biztosít a fokozott ellenőrzések alkalmával foganasítható rendőri intézkedéseknek, ezen belül is elsősorban az igazoltatásnak. Ennek keretében az állomány tagjainak nem kell olyan mértékig mérlegelniük az igazoltatás konkrét okainak meglétét, mint egy olyan igazoltatás során, amelyet saját kezdeményezésre, az Rtv. 29. §-a alapján foganasítanak, mert a fokozott ellenőrzés egyfajta „mögöttes felhatalmazást” jelent.

Ez a felhatalmazás ugyanakkor nem korlátlan, hiszen a fokozott ellenőrzés is célhoz kötött rendőri intézkedés, amely cél érvényre juttatása a fokozott ellenőrzés jegyében végrehajtott intézkedéseknek is keretet szab. Vizsgálható tehát, hogy a fokozott ellenőrzés keretében

foganatosított konkrét igazoltatás nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében.

A Budapest Rendőr-főkapitánya által kibocsátott egyedi utasítás egyértelműen meghatározta a fokozott ellenőrzés célját. Az utasítás kibocsátásának indoka kifejezetten a fővárosban az intézkedés idején zajló EuroGames rendezvény, valamint az azt követő LMBT fesztivál volt, tekintettel arra, hogy a korábbi években a másságukat nyíltan felvállaló személyeket különböző szélsőséges csoportok rendszeresen zaklatták. A fokozott ellenőrzés elrendelésének alapjául a konkrét rendezvények kapcsán a közbiztonság fenntartása, valamint a jogellenes cselekmények megelőzése szolgált.

A jelentésekből kitűnik, hogy a rendőrség tudomására jutott bűnügyi információk szerint egy szélsőséges csoport meg akarta zavarni a EuroGames rendezvény résztvevőinek szervezett hajókirándulást, ezért a H. Zs. r. főhadnagy által vezetett alegység parancsot kapott ezen csoport felkutatására. Ennek megtörténte után vonta intézkedés alá azt a csoportot a rendőri egység, amelynek a panaszos is tagja volt.

A Testület álláspontja szerint a rendőrség tudomására jutott adatok intézkedési kötelezettséget keletkeztettek, az Rtv. 30. §-ának (1) bekezdése pedig, a rendezvény biztonságos lebonyolítása érdekében kiadott, fokozott ellenőrzést elrendelő egyedi utasítás fényében kétségtől megfelelő jogalapot biztosított a panaszos igazoltatásához, ezért nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz és személyes adatai védelméhez fűződő joga az igazoltatás vonatkozásában.

Tekintettel arra, hogy az Rtv. 30. §-ának (1) bekezdése alapján a Testület az igazoltatás jogszerűségét már megállapította, külön vizsgálatot arra nézve, hogy az Rtv. 29. § (1) bekezdésének a) pontja (amelyet a jelentések szintén megjelölnek) alapul szolgálhatott volna-e az intézkedéshez, már nem folytatott le.

B) A panaszos álláspontja szerint ismeretlen okból és céllal rögzítették írásban személyes adatait, meglátása szerint készletező adatgyűjtés okán igazoltatták.

Az intézkedésről készült rendőri jelentés utal az intézkedést vezető H. Zs. r. fhdgy. által készített jelentésre, amely szerint az intézkedés alá vont személyek és egyéb adatok KIR, illetve SIS rendszerben történő ellenőrzését a (...) tagállomás állománya hajtotta végre, amely a körözési rendszerben nem jelentett találatot. Utal a jelentésben arra is, hogy amennyiben akár személy, akár tárgy, jelen esetben mobiltelefon szerepelt volna valamelyik rendszerben, az egyéb személyes szabadságot korlátozó intézkedést vont volna maga után.

A Szolgálati Szabályzat az Rtv. igazoltatásra vonatkozó fent ismertetett rendelkezéseit a 25. §-ban azzal egészíti ki, hogy az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valódisága vagy az igazoltatott személyazonossága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel, felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, valamint – szükség szerint – a személyi adat- és lakcímnnyilvántartásban vagy az okmánynyilvántartásban [25. § (1)]. A (2) bekezdés alapján az igazoltatás során meg kell állapítani az

igazoltatott személyazonosságát, és – akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltató lapon rögzíteni kell az igazoltatottnak az Rtv. 29. § (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

A rendőrség jelentésében utalt arra, hogy a panaszos által hiányolt, a Szolgálati Szabályzat 25. §-ában részletezett ellenőrzés megtörtént, a Testületnek pedig nem volt oka kétségbe vonni, hogy a lekérdezés valóban megtörtént.

A Testület több korábbi állásfoglalásában rögzítette [lásd pl. a 213/2009 (VII.8.)] számú állásfoglalást), hogy amennyiben a rendőrség a lekérdezésre tekintettel rögzíti az adatokat (annak érdekében, hogy utóbb nyomon követhető legyen, hogy melyik rendőr és milyen célból kezdeményezett lekérdezést), úgy az adatrögzítés nem tekinthető alapjogsértőnek, mivel ilyen esetben az adatrögzítés az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 14. és 15. §-ában foglalt jogosultságok érvényesítéséhez szükséges. (A 14. § szerint az érintett kérelmezheti az adatkezelőnél tájékoztatását személyes adatai kezeléséről, a 15. § (1) bekezdése értelmében pedig az érintett kérelmére az adatkezelő tájékoztatást ad az érintett általa kezelt adatairól, azok forrásáról, az adatkezelés céljáról, jogalapjáról, időtartamáról.)

A Testület ezért úgy foglalt állást, hogy az adatrögzítés nem jelentette a panaszos személyes adatai védelméhez fűződő jogának megsértését.

2) A panaszos beadványában sérelmezte, hogy a rendőrök nem közölték az intézkedés tényét és célját. A panaszos kifogásolja továbbá azt is, hogy a rendőrök egyikén sem volt láthatóan elhelyezve tépőzáras azonosító szám, a fém jelvényeken lévő kisméretű számok pedig a megvilágítási körülmények miatt nem voltak olvashatók. Társai közül ráadásul többen eredménytelenül érdeklődtek a rendőrök nevei, rendfokozata iránt.

Az Rtv. 20. § (1) bekezdése alapján „a rendőrt az intézkedés során a) az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye [...] igazolja”, míg a (2) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. A (3) bekezdés alapján a rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni. A (4) bekezdés alapján ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.

A Szolgálati Szabályzat 5. §-a a fenti szabályokat az alábbiakkal egészíti ki. Az 5. § (1) bekezdés alapján az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszagnak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelegéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A (2) bekezdés szerint a rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel az (1) bekezdésben meghatározottak intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott

meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek egyenruha-ellátásra jogosult személyi állományának ruházati és öltözködési szabályzatáról, valamint a különleges foglalkoztatási állomány ruházati-, fegyverzeti-, kényszerítőeszköz és világítástechnikai felszereléséről szóló 71/2011. (XII. 31.) BM rendelet 55. § (1) bekezdése alapján a rendőrségi hímzett azonosító a szolgálati azonosító jelvény számát tartalmazó ruházati felszerelés, amely a gyakorló öltözetet viselő állomány részére, valamint a szolgálati azonosító jelvény láthatóságát nem biztosító felszerelés viselése esetén biztosítja az egyenruhát viselő állomány azonosíthatóságát.

A (2) bekezdés szerint a rendőrségi hímzett azonosítót

- a) a 10M egységes rendészeti gyakorló zubbonyon jobb oldalt, a zseben, középen a húzózár fölött,
- b) a 10M egységes rendészeti gyakorló dzsekin jobb oldalt, a „RENDŐRSÉG” felirattal egyvonalban, középen, vagy
- c) a testvédőn jobb oldalt a mellvonal magasságában, középen kell viselni.

A Testület a név és azonosító szám közlésének a panaszos beadványában foglaltakra való tekintettel jelen panaszügy kapcsán különös jelentőséget tulajdonított, figyelembe véve, hogy az intézkedés az esti órákban zajlott.

A jelentésben foglaltak szerint az intézkedés megkezdésekor közölték az intézkedés alá vont személyekkel, hogy fokozott ellenőrzés keretében kerül sor igazoltatásukra, valamint ruházatuk átvizsgálására, amit megelőzött az is, hogy H. Zs. r. fhdgy. közölte az Rtv. 20. § (2) bekezdésében megkövetelt információkat.

A parancsnoki kivizsgálás rögzíti azt is, hogy az igazoltatást a Szolgálati Szabályzat 5. § (1) bekezdése és 25. § (1) bekezdése alapján szakszerűen hajtották végre.

A rendőrök öltözetével, illetőleg az azonosító szám láthatóságával kapcsolatban a jelentés azt rögzíti továbbá, hogy az intézkedést megelőzően az útba indítás és az eligazítás során az egyenruhás állomány öltözetét ellenőrizték, az megfelelt az Rtv., valamint a 71/2011 (XII.31.) BM rendelet vonatkozó rendelkezéseinek. Az időjárásra tekintettel az állomány zubbonyt nem viselt, a szolgálati azonosító jelvények kivétel nélkül a bevetési póló bal mellrészén e célra elhelyezett zsebtakarón voltak elhelyezve. A jelentés hivatkozik továbbá a fent említett BM rendelet 55. §-ára, amelynek alapján a bevetési póló nem tartozik azon egyenruházati termékek közé, amelyeken kötelező jelleggel el kell helyezni a hímzett azonosítót.

A jelentésben foglaltak szerint az intézkedés során az állomány felsőruházataként bevetési pólót határoztak meg, amelyen minden esetben van szolgálati azonosító jelvény, ennek megfelelően a rendőrök öltözete szabályszerű volt az intézkedés során, amely tény – a jelentésben foglalt álláspont szerint – alátámasztja egy, a jelentésben hivatkozott fájlmegosztóra feltöltött videó tartalma is.

A panaszos és a rendőrség által tett, egymásnak ellentmondó nyilatkozatok mellett jelen panasz vizsgálatakor a Testület rendelkezésére állt az intézkedésről készült, 14) pontban ismertetett videofelvétel. A felvétel tanúsága szerint a rendőrök az intézkedés megkezdésekor napszaknak megfelelően köszöntek, majd elkérték a csoport tagjainak személyi igazolványait. Ezt követően nem azonosíthatóak be tisztán a rendőrök és az intézkedés alá vont személyek

közötti párbeszéd, azonban az elhangzik, hogy fokozott ellenőrzés van. A videofelvételen látható, hogy a csoport egyik tagja megkérdezi, hogy mi az intézkedés oka, amire az egyik intézkedő rendőr közli, hogy a rendőrfőkapitány által egész Budapest területére elrendelt fokozott ellenőrzés. A videofelvételen több esetben jól látható az intézkedő rendőrök öltözete, amelyen könnyen felismerhető a jelvény, rangjelzés és állományjelzés. Az intézkedés befejezésekor a rendőrök az intézkedés alá vont személyeket tájékoztatják a panasztételi lehetőségekről.

A Testületnek tehát abban kellett állást foglalnia, hogy a rendőrök eleget tettek-e azonosítási, illetőleg tájékoztatási kötelezettségüknek. A Testület mindenekelőtt a fentebb ismertetett BM rendelet, illetőleg a rendelkezésre álló videofelvétel alapján arra a megállapításra jutott, hogy az intézkedő rendőrök öltözete megfelelt a jogszabályi előírásoknak, ideértve, hogy a fent hivatkozottak szerint a tépőzáras azonosító viselése jelen esetben szükségtelen volt, valamint, hogy a videofelvétel tanúsága szerint az intézkedő rendőrök öltözetén könnyen felismerhető volt a jelvény, rangjelzés és állományjelzés.

A Testület a rendelkezésre álló videofelvétel alapján azt is megállapította, hogy az intézkedés tényét és célját az intézkedő rendőrök közölték, ugyanis a 10) pontban részletezett videofelvétel tanúsága szerint az intézkedés kezdetekor a rendőrök köszönnek, majd közlik, hogy igazoltatni fogják a csoport tagjait és azonnal kéri a jelenlévőket, hogy vegyék elő személyi igazolványaikat, ezt követően pedig a felvételen két alkalommal is elhangzik, hogy fokozott ellenőrzés van. Mivel a Testület az 1) pontban kifejtettek szerint úgy ítélte meg, hogy a fokozott ellenőrzés megfelelő jogalapként szolgált az intézkedésre, e körben az igazoltatás céljára vonatkozó tájékoztatást is elégségesnek fogadta el.

A Testületnek emellett vizsgálnia kellett azt is, hogy a rendőrök eleget tettek-e azonosítási kötelezettségüknek. A Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy az intézkedés megkezdése előtt az eljáró rendőrök közölték-e nevüket, azonosító számukat, ugyanis a videofelvétel elején elhangzott párbeszéd nem azonosíthatóak be egyértelműen.

A fentiekre tekintettel az igazoltatás tényének és céljának közlése kapcsán a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga nem sérült, az intézkedő rendőrök azonosítási kötelezettsége tekintetében pedig a rendelkezésre álló adatok alapján az alapjogsértés nem megállapítható.

3) Kifogásolta a panaszos, hogy a rendőrök a ruházatát és táskáját átvizsgálták, aminek során a táska tartalmát megalázó módon az aszfaltra kellett kipakolnia.

A jelentésben foglaltak szerint az intézkedés alá vont személyek ruházatának és csomagjainak átvizsgálását az intézkedéstaktikai képzések során oktatott technikák alkalmazásával hajtották végre. Az intézkedés alá vont személyt felszólították, hogy a ruházatában, zsebeiben, csomagjaiban lévő eszközöket, tárgyakat vegye elő és mutassa be, ezt követően a kellő biztosítás mellett az intézkedés alá vont személy teljes ruházatát és csomagját átvizsgálták. A jelentés rögzíti továbbá azt is, hogy az intézkedő rendőröknek nem felróható az, hogy a rendőrségnél nincs rendszeresítve „asztalszerű alkalmatlanság”.

Az Rtv. 29.§ (6) bekezdése alapján a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja

szükségessé teszi. A fokozott ellenőrzésre vonatkozó 30. § (2) bekezdése alapján a rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat. A (3) bekezdés szerint a rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.

A fenti rendelkezések nem teszik kötelezővé a rendőr számára fokozott ellenőrzés esetén a ruházat- és csomagátvizsgálást, annak – indokolt esetben – csak a lehetőségét teremti meg. A Testület – mérlegelve az egyedi utasításban hivatkozott korábbi tapasztalatokat, a rendőrség bűnügyi információit, a panaszosnak (és társainak) a rendezvény résztvevőivel szembeni tiltakozási szándékát –, **úgy ítélte meg, hogy a rendőrök kellő jogalappal foganatosították a ruházat és csomagátvizsgálást, ezért az intézkedéssel összefüggésben nem sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő joga.**

Ugyanakkor ezen intézkedés végrehajtásánál is figyelembe kell venni az Rtv. 15. § (1) bekezdésében megfogalmazott általános arányossági követelményt, amely szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A videofelvételeken is jól látható, ahogy a panaszosnak (és társainak) a táskájában lévő személyes tárgyait, valóban megalázó módon, az aluljáró erősen szennyezett aszfaltburkolatára kellett kipakolnia. Figyelembe véve azt, hogy a rendőröknek több gépjármű – köztük egy mikrobusz – is rendelkezésére állt az intézkedés során, a Testület álláspontja szerint elvárható lett volna, hogy a minimális higiéniai feltételeket is biztosítva, a járművek karakterének igénybevételeivel hajtsák végre a csomagok tartalmának átvizsgálását.

Fentiek okán a Testület megállapítása szerint, a csomagátvizsgálás végrehajtásának módja a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának sérelmét eredményezte.

4) A panaszos sérelmezte továbbá, hogy a rendőrök szétszedték a jelenlévők telefonkészülékeit, és felírták azok IMEI számait. Egyik rendőr a panaszost is megszólította, és kérte, hogy vegye ki az akkumulátort a telefonjából, majd a készülékét elvitte. A panaszos álláspontja szerint az összes jelenlévő telefonjának ellenőrzése teljesen indokolatlan volt.

A Testület elsőként a panaszos telefonja adatainak rögzítésére vonatkozó intézkedés jogszerűségét vizsgálta és az alábbi megállapításokra jutott.

Az intézkedést foganatosító egység vezetője H. Zs. r. főhadnagy jelentésében úgy fogalmazott, hogy mivel fokozott ellenőrzés volt elrendelve az adott időre, a mobiltelefonok IMEI számának ellenőrzését és rögzítését is elkezdték. Jelentése végén a r. főhadnagy megjegyzi, hogy a fokozott ellenőrzésre tekintettel nem volt „életszerűtlen” számára a mobiltelefonok ellenőrzése és számának rögzítése, hiszen – álláspontja szerint – a maradéktalan rendőri intézkedés végrehajtásához ez is hozzátartozik.

A jelentés szerint az Rtv. 29. § (6) bekezdése és 30. § (3) bekezdése alapján vizsgálták át a csoport résztvevőinek ruházatát és csomagját, ennek célja az esetleges szabálysértés, vagy bűncselekmény elkövetéséhez szükséges eszközök felkutatása volt. Ennek keretein belül került sor az intézkedés alá vontaknál, így a panaszosnál „feltalált mobiltelefon IMEI

számának adminisztrálására és körözésben történő ellenőrzésére”. A jelentés tartalma szerint az intézkedés alá vont személyekre vonatkozóan a KIR, illetve SIS rendszerben nem találtak adatot.

A BRFK (...) Osztályának vezetője 2012. július 31-én kelt jelentésében kifejtette, hogy az intézkedés során a rendőrök két fajta lehetőséget kínáltak fel az intézkedés alá vont személyeknek az IMEI számok ellenőrzésére. Az intézkedés alá vont személyek billentyűkód beütésével hívhatták elő IMEI számaikat a készülékekből, illetve a telefon hátlapjának levételét, szükség esetén pedig az akkumulátor kivételét követően a készülékben elhelyezett hitelesítő címkéről le is olvashatták. Az intézkedést végrehajtó alegység parancsnoka arra már nem emlékezett, hogy melyik intézkedés alá vont személy melyik módszert választotta, azonban azt egyértelműen állította, hogy a telefonok szétszedését nem a rendőrök, hanem az intézkedés alá vont személyek végezték.

A 9) pontban részletesen ismertetett videofelvétel tanúsága szerint a panaszos ruházatának és csomagjának átvizsgálását követően a rendőr arra kérte a panaszost, hogy szedje szét a telefonját, mert annak IMEI számát rögzíteni kívánják. A rendőr felvilágosította a panaszost, hogy hogyan kell szétszedni a telefont, végül azonban azt a rendőr szedte szét, majd egy részét el is vitte, és pár perccel később visszahozta. Ezt követően a rendőr felajánlotta segítségét a telefon összerakásához, amit végül meg is tett. A rendőr az intézkedés folyamán nyugodt, udvarias hangnemet tanúsított, közölte azt is a panaszossal, hogy „nem lesz baj, nem kell kapkodni”.

Az Rtv. 29. § (6) bekezdése alapján a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

Az Rtv. 30. §-ának már idézett (3) bekezdése szerint a rendőrség jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.

A Testület fentiekben már megállapította, hogy a fokozott ellenőrzésre vonatkozó törvényi rendelkezések alapján a rendőrök kellő jogalap birtokában igazoltatták a panaszost, úgyszintén kellő jogalappal rendelkeztek a ruházat- és csomagátvizsgálásra is. Az Rtv. 30. §-ának rendelkezései – és az annak alapján kiadott egyedi utasításban meghatározott célok – azonban csak a közbiztonságra veszélyes tárgyak felkutatását teszik lehetővé, a mobiltelefon azonban ilyennek semmiképpen sem tekinthető.

Ugyancsak nem fogadható el a telefonok ellenőrzésének jogalapjaként a konkrét esetben az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése sem, mert a ruházat- és csomagátvizsgálásra való felhatalmazás nem terjed ki egy szokásos használati tárgy – időleges – elvételére és adatainak rögzítésére.

Amennyiben a panaszossal szemben felmerült volna bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja, úgy személyi szabadságot korlátozó intézkedés egyidejű foganatosítása mellett, sor kerülhetett volna a megfelelő jogszabályi rendelkezések alapján valamely tárgy – adott esetben a mobiltelefon – visszatartására, lefoglalására, majd az

adatainak rögzítésére, azonban a panaszossal szemben ilyen gyanú nyilvánvalóan nem merült fel.

Ezért megállapítható, hogy a panaszos mobiltelefonja adatainak megismerése és rögzítése jogszerűtlenül történt, ami a panaszos tisztességes eljáráshoz és személyes adatai védelméhez való jogának sérelmét eredményezte.

IV.

A Testület megállapítása szerint nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga az igazoltatás és az adatok rögzítése, valamint emberi méltósághoz való joga a ruházat- és csomagátvizsgálás jogalapja tekintetében. Az Rtv. 20. §-ában előírt kötelező tájékoztatási elemek elhangzását illetően a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelme nem volt megállapítható. Megállapította ugyanakkor a Testület a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának sérelmét a csomagátvizsgálás végrehajtásának módja, valamint a tisztességes eljáráshoz és a személyes adatok védelméhez fűződő jog sérelmét a mobiltelefon elvétele és adatainak rögzítése okán.

A megállapított sérelmek súlyossága indokolta azt, hogy a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – megküldje az országos rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2013. október 9.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag